

Förslag till skyddsföreskrifter för Glimåkra grundvattentäkt i Östra Göinge kommun

Nedan angivna föreskrifter gäller inom det skyddsområde som angivits på upprättad skyddsområdeskarta. Skyddsområdet är indelat i primär och sekundär zon. I övrigt skall iakttas vad som gäller enligt miljöbalken (SFS 1998:808) med tillhörande förordningar. Dessa förordningar gäller omedelbart.

FÖRSLAG

Innehåll

Syfte	3
Zonindelning	3
Motivering	3
Definitioner i dessa skyddsföreskrifter	4
Skyddsföreskrifter	6
Ikraftträdande	10
Övergångsbestämmelser	10
Allmänna upplysningar	10

FÖRSLAG

Syfte

Syftet med föreskrifterna är att avvärja eller minska risken för kvalitetsförsämringar i grundvatten på kort och på lång sikt genom att minska risken för såväl punktvis föroreningsrisker som diffusa utsläppskällor.

Därigenom skyddar vi vattentillgången för framtiden och kan bibehålla en god vattenkvalitet ur ett flergenerationsperspektiv.

Zonindelning

Två **primära skyddszoner** föreslås, en kring borra B1 och B3, och en kring borra G1. Zonerna är utformade så att grundvattnets uppehållstid motsvarar 100 dygn, sett från den primära zonens yttre gräns till vattentäktzonen.

Skyddszonen syftar till att minimera riskerna för akut förorening och ska ge handlingsutrymme för att upptäcka och åtgärda eventuella föroreningar innan de når brunnsområdet.

Den **sekundära skyddszonen** omfattar sprickzonen i Glimåns dalgång och har avgränsats stöd av topografi samt andra avgränsningar i terrängen såsom vägar och fastighetsgränser. Även här har beräknade transportsträckor använts men med ett tillägg för att inkludera ett område med isälvmaterial där en snabb transport mellan ytvatten och grundvatten kan förväntas föreligga.

Zonindelningen bygger på utförda beräkningar samt geologi och topografi. Avgränsningen är också anpassad utifrån identifierbara gränser i terrängen, där så är möjligt, t.ex. följer zongränsen vägar och fastighetsgränser där det bedöms rimligt och relevant.

Där vägar utgör gränsen mellan den primära och den sekundära zonen ska vägområdet ingå i den primära zonen och där vägar utgör den yttre gränsen för den sekundära zonen ska vägområdet ingå i den sekundära zonen.

Motivering

Även om risknivån för vattentäkterna under nuvarande förutsättningar bedöms vara förhållandevis låg bedöms detta inte innebära att det inte föreligger ett skyddsbehov. Råvattnet håller en relativt god kvalitet och brunnarna har en hög kapacitet. Förutsättningarna för grundvattenuttag bedöms vara ovanligt gynnsamma för ett område med kristallin berggrund. Det finns en viss överkapacitet i de totala uttagsmöjligheterna från samtliga uttagsbrunnar vilket gör att det finns kapacitet även om någon av brunnarna skulle bli obrukbar. Utöver detta finns dock ingen reservvattenförsörjning. Detta innebär en sårbarhet om tillrinningsområdet till vattentäkterna skulle påverkas i en betydande omfattning. Grundvattenförekomsten har därför sammantaget ett mycket stort värde som dricksvattenresurs och det bedöms vara av största vikt att skydda denna för att i möjligaste mån säkra den framtida tillgången på råvatten av god kvalitet. Ett vattenskyddsområde med föreskrifter bedöms vara motiverat för att minimera risken för framtida påverkan på grundvattenresursen och därmed bibehålla grundvattenresursens goda kvalitet och möjliggöra ett långsiktigt nyttjande av vattentäkterna.

Definitioner i dessa skyddsföreskrifter

Anmälan-Viss verksamhet som bedrivs inom vattenskyddsområdet regleras av skyddsområdets föreskrifter eller annan lag. Av föreskrifterna framgår om det krävs en anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Arbetsfordon avser i dessa föreskrifter t.ex. traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon som huvudsakligen avses användas till godsbefordran eller i entreprenadverksamhet – det kan exempelvis vara entreprenadmaskiner och skogsmaskiner. Arbetsfordon/arbetsmaskiner ska ha en tankvolym över 10 liter (mindre tankvolymers omfattas inte av definitionen).

Avfall avser varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med, avser att göra sig av med eller är skyldig att göra sig av med (15 kap. 1 § miljöbalken, MB).

Farligt avfall avser sådant avfall som är markerat med en asterisk (*) i bilaga 3 till Avfallsförordningen (2020:614) eller annat avfall som är klassificerat som farligt till följd av att det uppfyller kriterierna i delarna 2–5 i bilaga I till förordning (EG) nr 1272/2008.

Hantering avser tillverkning, bearbetning, behandling, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, destruktion, lagring, konvertering, saluförande, överlåtelse, avledning och därmed jämförbara förfarande inklusive spridning (i huvudsak enligt Miljöbalken 14 kap 2§)

Kemiskt bekämpningsmedel avser en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (14 kap. 2 § MB). Ett kemiskt bekämpningsmedel kan vara ett växtskyddsmedel eller en biocidprodukt. Kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel betraktas som kemiskt bekämpningsmedel. Ogräsättika (klass 3) och såpvatten räknas inte som kemiska bekämpningsmedel i dessa föreskrifter.

Normalt underhåll av tak och fasad på fastighet avser att tvätt av tak och fasad utförs som mest en gång per år.

Punktsanering avser åtgärd som vidtas mot ohyra eller skadedjur som kan riskera att orsaka skada på egendom eller kan vara skadlig för människors hälsa. Åtgärden som avses är tillfällig, fristående och på begränsad yta.

Sekundärt skydd avser anordning som säkerställer att vätska kan fångas upp från en läckande cistern eller annan behållare. Dubbelmantlad cistern anses som cistern med sekundärt skydd. En tät invallning är en annan typ av sekundärt skydd.

Större gräv- och schaktarbete avser sänkning av markytan på utstakat område för större anläggningsarbeten än för grundläggning av enskild villa. Erforderligt schaktarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas inte av tillståndsplikt men ska utföras under iakttagande av den försiktighet som krävs för att grundvattnet inte ska påverkas.

Tillstånd Viss verksamhet som bedrivs inom vattenskyddsområdet regleras av skyddsområdets föreskrifter eller annan lag. Av föreskrifterna framgår om det krävs tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor vilket innebär att man i förväg ansöker om tillstånd.

Upplag av snö avser större mängder snö som bortforslats från större trafikerade vägar (ej villagator). De vallar och högar som snöröjningsfordonet lämnar efter sig fortlöpande är ej att betrakta som ett upplag.

Uppställning av arbetsfordon avser här uppställning/parkering med varaktighet över 12 timmar och att det tunga fordonet eller arbetsfordonet/arbetsmaskinen lämnats obevakat. Ett inhägnat eller övervakat område räknas som bevakat om det finns möjlighet att upptäcka eventuellt sabotage eller liknande.

Yrkesmässig hantering avser hantering som i sin omfattning överskrider ett enskilt hushålls normala nyttjanden, till exempel även verksamheter inom idrottsplatser, gårdsplaner och parker.

Skyddsföreskrifter

§1

a) Brandfarliga vätskor och spilloljor

Hela skyddsområdet
Hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor med en sammanlagd volym överstigande 150 liter ska ske i enlighet med NFS 2021:10 (3 kap. 2 § och 4–5 kap). <i>Undantag gäller för användning i maskiners och fordons egna tankar.</i> <i>Undantag gäller för transporter genom skyddszonen.</i>

b) Hantering av växtnäringsämnen samt djurhållning

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen är förbjudet. Undantaget är askåterföring som kräver tillstånd.	Spridning av växtnäringsämnen på frusen, vattenmättad, översvämmad eller snötäckt mark är förbjuden. Lagring av växtnäringsämnen direkt på mark är förbjuden med undantag för tillfällig lagring, under maximalt tre veckor, av stallgödsel i stuka på det fält där gödseln ska spridas om det sker på ett minsta avstånd av 50 m från vattendrag.

c) Skogsbruk

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Upplag av virkes- och bränslesortiment såsom bark, flis, spån, massaved, kubb, GROT och timmer mer än sex månader är förbjudet. Förvaring av virke för uppvärmning för husbehov är undantaget förbjudet.	Upplag av virkes- och bränslesortiment såsom bark, flis, spån, massaved, kubb, GROT och timmer mer än ett år är förbjudet. Förvaring av virke för uppvärmning för husbehov är undantaget förbjudet.

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Föryngring av skog med kemiskt behandlat plantmaterial får inte ske. Det är förbjudet att jord- och vattenslå kemiskt behandlat plantmaterial.	Det är förbjudet att jord- och vattenslå kemiskt behandlat plantmaterial.

d) Kemiska bekämpningsmedel

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjudet. Undantag gäller för icke yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel inomhus. Undantag gäller för normalt underhåll av tak och fasad på fastighet. Undantag gäller för hastigt påkommen enstaka punktsanering mot ohyra eller skadedjur som innebär akut olägenhet för människors hälsa eller riskerar att skada egendom. Hantering av kemiska bekämpningsmedel enligt undantagen ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.	Yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd i enlighet med NFS 2015:2.

Information: Bekämpningsmedel regleras även genom andra bestämmelser, se avsnittet övrig lagstiftning. Från den 1 oktober 2021 gäller förbud mot växtskyddsmedel bland annat på tomtmark för bostadshus och på krukväxter i hemträdgårdsmiljö (förordning 2014:425 om bekämpningsmedel).

e) Markarbeten

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Större gräv- och schaktarbeten kräver tillstånd. Uppläggning av förorenade massor eller massor med okänt föroreningsinnehåll är förbjuden.	

f) Miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Etablering av miljöfarlig verksamhet är förbjudet. Förvaring av farligt avfall är förbjudet. Undantag gäller om förvaring sker i täta behållare eller på tätt underlag av resistent material, skyddat från nederbörd. Undantag gäller för flytande farligt avfall om förvaringen har sekundärt skydd. Hantering av farligt avfall ska i övrigt ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Nedgrävning av djur är förbjudet.	Miljöfarliga verksamheter som inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken, så kallade u-verksamheter, ska anmälas till kommunens nämnd för miljöfrågor. Förvaring av farligt avfall är förbjudet. Undantag gäller om förvaring sker i täta behållare eller på tätt underlag av resistent material, skyddat från nederbörd. Undantag gäller för flytande farligt avfall om förvaringen har sekundärt skydd. Hantering av farligt avfall ska i övrigt ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Nedgrävning av djur är förbjudet.

g) Enskilda avlopp

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Inrättande av ny enskild avloppsanläggning för WC och/eller BDT-vatten med utsläpp till mark och vatten är förbjudet.	Prövning av enskilda avlopp sker enligt kommunens lokala föreskrifter.

h) Vaghållning och fordon

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Spridning av vägsalt kräver tillstånd. Undantag gäller för saltinblandad sand. Upplag av snö är förbjudet. Uppställning av arbetsfordon är förbjudet. Tankning av arbetsfordon är förbjudet. Fordonstvätt med avfettningsmedel, rengöringsmedel eller tvättmedel är förbjudet med undantag för inom anläggning som prövats enligt miljöbalken genom anmälan eller tillståndsprövning.	Fordonstvätt med avfettningsmedel, rengöringsmedel eller tvättmedel är förbjudet med undantag för inom anläggning som prövats enligt miljöbalken genom anmälan eller tillståndsprövning.

i) Energianläggningar och enskilda vattentäkter

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur jord, berg och grundvatten är förbjudna. Ny enskild brunn för uttag av vatten från berg och jord är förbjuden.	Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg och grundvatten kräver tillstånd.

Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från det datum beslutsmyndigheten beslutar om att fastställa skyddsföreskrifter och vattenskyddsområde. Enligt 7 kap 22 § Miljöbalken ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

Övergångsbestämmelser

Förbud, tillståndsplikt eller anmälningsplikt för befintliga anläggningar eller verksamheter (såväl privata som yrkesmässiga) börjar generellt gälla direkt efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna. Följande undantas eller kompletterar denna skrivelse:

Befintliga cisterner enligt NFS 2021:10 i primär och sekundär zon, ska ha sekundärt skydd 2 år efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna.

Allmänna upplysningar

Påföljd

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyddsföreskrifterna döms till böter för förseelse mot områdesskydd enligt 29 kap 2 § MB.

Hänsynsregler

I 2 kap (SFS 1998:808) MB finns allmänna hänsynsregler som bl a innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd, ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Uppsättning av skyltar

Huvudmannen för vattentäkten ska på väl synliga platser inom skyddsområdet, längs allmän väg, parkeringsplatser m.m. sätta upp informationsskyltar om skyddsområde för grundvattentäkt enligt Naturvårdsverkets rekommendationer.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage inom skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet enligt 2 kap 1 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till kommunens räddningstjänst (tel 112), **044-20 04 00** samt vattentäktens huvudman som är Östra Göinge kommun 044-775 60 00. Fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäster och arrendatorer om skyddsföreskrifterna.

Ersättning

Enligt 31 kap 4 § MB har fastighetsägare rätt till ersättning från kommunen på grund av beslut som gäller föreskrifter enligt bl a 7 kap 22 § MB om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden, om beslutet innebär att mark tas i anspråk eller

att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Enligt 31 kap 13 § MB, om överenskommelse inte träffas om ersättning eller inlösen av fastighet, kan den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen, väcka talan hos miljödomstolen mot den som är skyldig att betala ersättning eller inlösa fastigheten. Sådan talan ska väckas inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. Rätten till ersättning eller inlösen går annars förlorad. Om berörd fastighetsägare inte träffat överenskommelse med kommunen får anspråk på ersättning prövas av miljödomstolen som första instans.

Dispensmöjligheter

Om särskilda skäl föreligger får den som fastställt föreliggande skyddsföreskrifter medge dispens från dessa enligt 7 kap 22 § MB. I samband med sådan prövning kan den som fastställt föreliggande föreskrifter föreskriva de särskilda villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening enligt 16 kap 2 § MB. Dispens får, enligt 7 kap 26 § MB, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd, anmälningar och tillsyn

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor ska anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst 6 veckor.

Tillstånd kan förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening.

Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått.

Tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten ska lämnas för kännedom till huvudmannen för vattentäkten. Huvudmannen ska beredas tillfälle att avge yttrande innan beslut fattas i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Tillsynsmyndighet är Östra Göinge kommun och dess nämnd för miljöfrågor.

Ny lagstiftning

Bestämmelser enligt nya lagar och förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom det aktuella skyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Övrig lagstiftning

Tillstånd, anmälan eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Dubbelprövning kan förekomma. Ett exempel är Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor, vari det ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Ett annat exempel är förordning 2014:425 om bekämpningsmedel.